

Groene ICT

Van toenemend belang!

Auteur Koen Vandepopuliere

⚡ Kies een printer die toelaat dubbelzijdig af te drukken.

Volgens het Nederlandse 'Milieucentraal' zijn computer en randapparatuur, zoals printers, goed voor zo'n 10 % van het elektriciteitsverbruik van een gemiddeld huishouden. Dit terwijl er, volgens andere bronnen, intussen zo'n 1,3 miljard computers op wereld zijn, 901 miljoen mensen op een online sociaal netwerk zoals Facebook en, naargelang de bron, 1 à 2,5 miljard internetgebruikers. Het mag duidelijk zijn: ICT gaat gepaard met een enorm gebruik aan energie en materialen. Verstandig daarmee omspringen, baat het milieu (én onze portemonnee) dan ook enorm.

Efficiënt omspringen met ICT begint bij de aanschaf van een nieuwe computer. Het kost veel energie en grondstoffen om er een te produceren; dus belast je het milieu minder als je de aanschaf van een nieuwe computer uitstelt en langer met je huidige laptop of desktop doet. Vaak kunt je die opwaarderen, bijvoorbeeld door er extra geheugen in te laten plaatsen, en een grotere harde schijf.

De juiste maat

Ooit komt alsnog de dag dat het toestel aan vervanging toe is. Een krachtig type heeft een snellere 'processor' en een meer geavanceerde 'grafische kaart'; daardoor verbruikt hij meer stroom dan een eenvoudiger systeem. Maar heb je dat ook nodig? Het antwoord is 'ja' als je veel doet aan videobewerking en gamen. Voor surfen op internet, e-mailen en tekstverwerken voldoet een eenvoudige computer. Tegenwoordig gaat een beeldscherm trouwens veel langer mee dan een computer: het is dus niet meer nodig om zowel computer als beeldscherm te vervangen. Door dat niet te doen, bespaar je grondstoffen en vermijd je onnodig afval. Goed om weten, tenslotte, is dat laptops (draagbare computers) doorgaans energiezuiniger zijn dan desktops (niet-draagbare types). Ze verbruiken zelfs tot vijfmaal minder. Een netbook - een relatief goedkope, handzame en lichte laptop - is zelfs nóg zuiniger. Maar er zit een addertje onder het gras: als je op het netbook een extern standaard toetsenbord en een extern beeldscherm aansluit, verbruikt de netbook snel meer dan een normale laptop (die niet is aangeschakeld op een apart scherm, uiteraard).

Beknibbel op printers

Ook een printer is af en toe aan vervanging toe. De twee belangrijkste types zijn laserprinters (die, via toners met inktpoeder, letters en tekeningen op papier branden) en de inkjetprinters (die vloeibare inkt op het papier sproeien). Laserprinters verbruiken tot tien keer meer energie dan inkjetprinters en zijn daarom vooral geschikt om grote hoeveelheden op een hoge kwaliteit te printen. Voor gewone

printopdrachten volstaat de relatief goedkopere inkjetprinter, ook al is de inkt per pagina iets duurder. Bij beide types is het hoe dan ook aan te raden te kiezen voor een model dat toelaat dubbelzijdig af te drukken.

Groene labels

Tracht een toestel te kopen dat een groen label draagt. Vaak genoemd zijn 'Energy Star', 'TCO', 'GEEA' (Group for Energy Efficient Appliances) en het Europese Ecolabel (lijkt op een margriet). Zet ook die afgedankte computer, printer, scanner, geluidsbox,... nooit bij het restafval. Bied ze te koop aan op een tweedehandssite, lever ze in bij de winkel bij aankoop van een nieuwe, of stel het voor in de kringloopwinkel. En als het toestel echt onbruikbaar is, weten de mensen van het containerpark er raad mee: ze zullen ervoor zorgen dat er zoveel mogelijk grondstoffen uit worden gerecycleerd.

Verborgen verslinders

Elektrische en elektronische apparaten verbruiken vaak stroom zonder dat u er wat van merkt. Er zijn twee types van dergelijk «verborgen» verbruik. Ten eerste: het verbruik in waakstand ('stand-by'). Het betreft apparaten die onnodig in die stand blijven staan, terwijl ze kunnen worden uitgeschakeld met de hoofdschakelaar. Bijvoorbeeld de printer bevindt zich vaak in die situatie. Je bespaart dus energie door dergelijke toestellen zo weinig mogelijk in waakstand te laten staan. Maar er zijn nog andere vormen van verborgen verbruik. Zoals deze van een computer die uit staat, maar waarvan de stekker in het stopcontact blijft steken. Die verbruikt nog altijd een beetje elektriciteit. Verbind dus computers en randapparatuur (scherm, printer, luidsprekers, scanner, modem,...),... allemaal met een of enkele 'multistekkers met schakelaar' (waarin diverse stekkers passen, terwijl één druk op de -doorgaans rode- knop toelaat ze allemaal tegelijk af te koppelen van het stroomnet. Zodat ze geen beetje elektriciteit blijven verbruiken...). Wat uiteraard ook kan: hun stekkers eenvoudig uit het stopcontact halen.

⋮ Er bestaan intussen diverse 'groene' zoekmachines.

Simpel, maar onnavolgbaar

Een eenvoudige, maar bijzonder belangrijke energiebesparende ingreep, is ervoor te zorgen dat computer en scherm automatisch in slaapstand gaan. Het scherm bijvoorbeeld nadat het 5 minuten niet is gebruikt. De computer kan je in slaapstand laten gaan nadat deze 15 minuten niet is gebruikt. Trouwens: maak geen gebruik van de screensaver! Deze is van geen enkel nut voor de huidige (platte) schermen, en laat deze gewoon op volle kracht voort functioneren.

Sparen voor gevorderden

Voor gevorderde ICT-gebruikers nog dit. Eigenlijk kent de computer meer automatische uitvoermogelijkheden dan de meest bekende 'slaapstand'. In Windows, bijvoorbeeld, kan je heel vaak kiezen of de computer in 'slaapstand' gaat, 'hybride slaapstand' of 'sluimerstand'. Voor het energieverbruik kan de keuze hieruit nogal wat verschil maken. De 'slaapstand' zorgt ervoor dat je snelst terug aan de slag kan, maar dat impliceert dat meer elektriciteit wordt verbruikt. De sluimerstand is dan weer het méést energiezuinig; vooral indien het regelmatig gebeurt dat je de computer langere tijd verlaat, is het aangeraden daarvoor te kiezen. Dat doe je via het pad instellingen>configuratiescherm>stelsysteem en onderhoud>energiebeheer. Ga naar 'Geavanceerde instellingen'. Stel daar in na hoeveel minuten je wil dat je apparaat overgaat naar sluimerstand (of, indien gewenst, slaap- of hybride slaapstand). Maar het beste blijft: schakel je computer regelmatig uit, zeker als je een uurtje pauze neemt. Het is een fabel dat het regelmatig uitschakelen van computers kwaad kan.

Energieknippen

Er zijn nog meer mogelijkheden om het energieverbruik te verminderen. Test of de helderheid van je beeldscherm niet wat minder kan. En het volume van de luidsprekers wat lager. Of gebruik een hoofdtelefoon. Vervolgens kijk je in hoeverre je overbodige programma's hebt draaien, die extra stroom vergen. Schakel je wifi-signaal uit als je geen gebruik maakt van internet. Het zenden en ontvangen van het internetsignaal kost namelijk energie. Maak ook de luchtopeningen van, vooral, lap- of notebook af en toe schoon, met een spuitbusje met perslucht, die je voor een paar euro koopt in de computerwinkel. Voor deze toestellen kan zelfs nuttig blijken deze op een standaard te plaatsen, zodat daarrond zoveel mogelijk vrije luchtstromen ontstaan. Zo gaat minder energie verloren aan koelen, en/of gaat het toestel langer mee, omdat het niet oververhit raakt. Voorts kan je de computer zo instellen dat hij, terwijl je hem gebruikt, minder verbruikt. Volg dan het pad instellingen>configuratiescherm>stelsysteem en onderhoud>energiebeheer, en je vindt

⋮ Koop geen ultrakrachtige computer als je die eigenlijk niet nodig hebt!

drie energieschema's: Energiebesparing, Gebalanceerd, Hoge prestaties. Eerstgenoemde is het zuinigst, het laatste het snelst.

Internet: niet zo groen....

Enkele jaren geleden gooide Alex-Wissner Gross, onderzoeker aan de befaamde Amerikaanse Harvard University, een forse steen in de web-kikkerpoel. Hij stelde namelijk vast dat het bezoeken van een site gepaard gaat met de uitstoot van 0,02 gram CO₂ per seconde. Het gebruik van een zoekmachine (zoals Google, Yahoo!, Bing, ...) draagt nog bij tot het probleem. Want in dit geval worden heel wat websites aangeklikt, en het laden ervan vergt telkens extra energie. Het gevolg laat zich raden: enkele minuten 'googlen' resulteert in een uitstoot die vergelijkbaar is met deze van een stoomketeltje waarmee water wordt opgewarmd, namelijk 14 gram CO₂. Gelukkig kan deze milieubelasting wat worden getemperd. Zo ging in 2008 de eerste 'groene zoekmachine' van start: Treehoo. Het bedrijf dat erachter zit, gebruikt de helft van haar winst om bomen te planten. In 2009 volgde Znout (afgeleid van 'Zero Negative Output'). Op de site prijkt het 'Green Certified Site'-label, een 'keurmerk voor groene websites' dat door niemand minder dan Alex-Wissner Gross, de Harvard-onderzoeker, in het leven werd geroepen. Later kwam nog de zoekmachine Ecosia, waaronder ook het WWF ('World Wide Fund for Nature') zijn schouders heeft gezet. Zij besteedt een groot deel van haar winst aan projecten die regenwouden in stand houden en let erop dat haar servers op groene elektriciteit draaien. Zo wordt ook surfen een stuk milieuvriendelijker. •

